

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

07 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte - Ghenadie Nicolaev,
judecătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Ciobanu Grigore, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017, în cauza penală în privința lui

Ciobanu Grigore

Termenul de examinare a cauzei:

instanța de fond: 10.11.2016 - 22.12.2016;

instanța de apel: 03.03.2017 - 27.04.2017;

instanța de recurs: 19.06.2017 - 07.11.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2016, adoptată în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Ciobanu Gr. a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, echivalent a 4 000 lei în beneficiul statului, cu privarea de dreptul de a conduce orice mijloace de transport pe un termen de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de către procuror a fost admisă, fiind dispusă încasarea de la Ciobanu Gr. în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea examinării medicale pentru stabilirea gradului de vătămare a leziunilor corporale, în sumă de 84 lei.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a stabilit că, la 05.09.2016, în jurul orei 15⁵⁵, Ciobanu Gr. aflându-se la volanul automobilului de marca/model „Mercedes-Benz CDI 311”, cu n/î C PF 608, se deplasa pe str. Serghei Lazo din direcția str. Columna spre str. 31 August 1989, mun. Chișinău.

În timpul deplasării, Ciobanu Gr., ajungând la intersecția cu bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, mun. Chișinău și intenționând să vireze la stânga pentru a continua deplasarea pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, exprimând neatentie față de

trafic, a ignorat cerințele „Regulamentului Circulației Rutiere”, Anexa nr. 1 la HG nr.357 din 13.05.2009 (în continuare RCR) și anume prevederile pct. 45, pct. 40. (1) RCR și ca urmare, efectuând manevra de virare la stânga la trecerea dirijată pentru pietoni, a tamponat pietonul XXXXX care traversa carosabilul din dreapta spre stânga relativ deplasării unității de transport. În consecință, în urma impactului, pietonului XXXXX, i-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2875/D din 28.09.2016-13.09.2016, vătămări corporale medii.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Pruteanu N. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului pentru prima instanță, prin care să fie exclusă pedeapsa complementară aplicată inculpatului.

În motivarea apelului declarat, autorul acestuia a menționat că, instanța de fond la emiterea sentinței nu a motivat din care cauză au fost respinse argumentele invocate de apărător în sensul emiterii unei sentințe de încetare a procesului penal cu atragerea la răspundere contravențională în temeiul art. 55 Cod penal.

De asemenea, partea apărării a menționat că, inculpatul a comis pentru prima oară o faptă pasibilă de răspundere penală, care este calificată ca infracțiune mai puțin gravă, fapt ce constituie circumstanță atenuantă în virtutea prevederilor - art. 76 lit. a) Cod penal, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave.

Mai mult, inculpatul a recunoscut comiterea faptei, chiar de la momentul audierii în calitate de bănuit, aceasta constituind circumstanță atenuantă în virtutea prevederilor art. 76 lit. f) Cod penal.

Totodată, s-a indicat că inculpatul a acordat părții vătămate imediat după accident primul ajutor, apoi i-a acordat sprijin în cadrul spitalizării, în acest sens fiind întocmită recipisa (f.d. 58). Partea vătămată nu are pretenții față de inculpat (f.d. 45), speței fiindu-i aplicabile prevederile art. 76 lit. e) Cod penal.

Prin urmare, instanța de judecată nu a motivat respingerea solicitării apărării de neaplicare a pedepsei complementare, or, pe lângă circumstanțele atenuante expuse supra, în speță mai sunt prezente alte atenuante, cum ar fi examinarea cauzei în procedură simplificată și căința activă a inculpatului, care nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru (f.d. 50/verso), la momentul comiterii accidentului rutier era treaz, precum și aflarea la întreținere a doi copii minori, iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că, prima instanță a pronunțat o sentință întemeiată, ținând cont de toate circumstanțele cauzei, aplicând o pedeapsă justă inculpatului, din care considerente a respins

argumentele apărării în partea în care s-a indicat că pedeapsa complementară în speță a fost aplicată eronat.

Astfel, instanța de apel a considerat că, instanța de fond la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale și, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Reieșind din totalitatea circumstanțelor stabilite, de comportamentul inculpatului, în timpul și după săvârșirea infracțiunii, instanța de apel a conchis că, instanța de fond corect a considerat că acesta urmează a fi condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

În cât privește solicitarea apărării privind excluderea pedepsei complementare, instanța de apel a conchis că, în speță nu sunt aplicabile prevederile art. 79 Cod penal, potrivit cărora instanța de judecată poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie, iar circumstanțele la care a făcut trimitere partea apărării, nu pot fi reținute în acest sens.

De asemenea, instanța de apel a menționat acel fapt, că nu este posibil de exclus pedeapsa complementară, "*privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport*", în baza art. 78 Cod penal, deoarece aceste prevederi legale sunt aplicabile în cazul când pedeapsa complementară nu este obligatorie, adică când sancțiunea prevede sintagma „*cu sau fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport*”, or, în cazul art. 264 alin. (1) Cod penal, în cazul aplicării pedepsei amenzii, pedeapsa facultativă, complementară, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport este obligatorie.

Astfel, instanța de apel a considerat că, pedeapsa aplicată inculpatului este legală și întemeiată, proporțională faptelor comise, cât și circumstanțelor reale și personale, corect constatate de către instanța de fond, sentința fiind legală și întemeiată în partea respectivă.

6. Împotriva hotărârilor nominalizate declară recurs ordinar avocatul Pruteanu N. în numele inculpatului, care, invocând temei de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acestora, cu pronunțarea unei hotărâri de încetare a procesului penal în privința lui Ciobanu Gr. în temeiul art. 55 Cod penal, sau, excluderea pedepsei complementare în temeiul art. 78 alin. (2) Cod penal.

În motivarea recursului declarat, recurentul invocă argumente similare celor indicate anterior în apel și *descrise în pct. 3. al prezentei decizii*, suplimentar menționând că, instanța de fond urma să adopte iar instanța de apel să mențină sentința de încetare a procesului penal cu tragerea inculpatului la răspundere contravențională în temeiul art. 55 Cod penal.

În decizia adoptată, instanța de apel s-a expus doar asupra posibilității excluderii pedepsei complementare, fără a se referi la posibilitatea aplicării prevederilor art. 55 Cod penal.

Decizia instanței de apel cuprinde extrase din legea materială și procesuală, precum și argumentarea vinovăției inculpatului, chiar dacă acesta a fost contestată în latura pedepsei, având în vedere că cauza a fost examinată în procedură simplificată, lăsând astfel fără răspuns argumentele invocate în apel.

Adițional, recurentul menționează că, dispoziția art. 264 alin. (1) Cod penal, este una de alternativă - cu sau fără aplicarea pedepsei complementare.

6.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia.

7. Judecând recursul în raport cu actele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o hotărâre nouă, dacă nu se agravează situația condamnatului. Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total sau parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Potrivit alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal evidențiază că recurentul în recursul declarat invocă drept temeiuri de casare prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Din textul recursului, Colegiul atestă, că autorul nu contestă starea de fapt stabilită de către instanțele de fond și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, din care considerente nu se va expune referitor la aceste aspecte, însă își exprimă dezacordul cu pedeapsa stabilită de instanțele de fond, considerând că instanța de apel greșit a menținut sentința fără modificări, fără a lua în calcul circumstanțele concrete ale cauzei, susținând o poziție eronată în ce privește neaplicarea art. 55 Cod penal în privința inculpatului, obiectând

totodată și asupra menținerii pedepsei complementare *”privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport”*.

Analizând cerințele recurentului în partea aplicării față de inculpat a prevederilor art. 55 Cod penal, Colegiul lărgit constată că acestea sunt neîntemeiate, or, cumulul de circumstanțe invocate (*inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă; a recunoscut comiterea faptei, a acordat părții vătămate imediat după accident primul ajutor, apoi sprijin în cadrul spitalizării, iar ultima nu are careva pretenții; dânsul se caracterizează pozitiv*), au fost luate în considerație de către instanțele de fond și prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatului corect i-a fost aplicată cea mai blândă categorie de pedeapsă prevăzută de sancțiunea infracțiunii imputate la momentul săvârșirii ei.

În același timp, Colegiul consideră necesar a reține că, prin sintagma *„poate”* din textul alin. (1) art. 55 Cod penal, aplicarea acestei norme nu trebuie înțeleasă ca o obligație a instanței de judecată, ci ca o prerogativă a acesteia de a aprecia dacă persoana poate fi liberată de răspundere penală cu tragere la răspundere contravențională. Iar prin îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu se creează un drept pentru condamnat, ci doar o vocație a acestuia de a fi liberat de răspundere penală.

În cât privește argumentele invocate de către recurent privind aplicarea eronată de către instanțele inferioare a pedepsei complementare, Colegiul le apreciază întemeiate, deoarece sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal la momentul comiterii de către Ciobanu Gr. a infracțiunii incriminate, prevedea *”amendă în mărime de până la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani”*.

Reieșind din textul sancțiunii, inculpatul în baza acestui articol poate fi sancționat cu *„amendă în mărime de până la 300 unități convenționale”*, însă fără aplicarea pedepsei complementare, întrucât fraza *„cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani”*, se referă doar la pedeapsa cu închisoarea. Efectuând o analiză a sancțiunilor prevăzute de Codul penal constatăm, că în cazul în care pedeapsa complementară este prevăzută pentru mai multe feluri de pedepse principale din sancțiunea articolului, legislatorul indică expres, că pedeapsa complementară se aplică *„în toate cazurile”*. Ca exemplu Colegiul menționează sancțiunea art. 264 alin. (2) Cod penal, care prevede următoarea sancțiune: *„cu amendă în mărime de la 600 la 1000 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 4 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani”*. Deci, în cazul art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa complementară privarea de dreptul de a conduce

mijloace de transport este prevăzută doar pentru pedeapsa principală - închisoarea, nefiind indicat că aceasta poate fi aplicată în toate cazurile.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea apelului, fără a efectua o verificare multilaterală și obiectivă a argumentelor invocate de partea apărării cu referire la neaplicarea pedepsei complementare inculpatului, pentru care motiv sentința și decizia instanței de apel urmează a fi casate în această parte.

Tot aici, dar în alt context, Colegiul penal lărgit ținând cont de prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără, însă, a agrava situația condamnatului, statuează asupra următoarelor:

Din conținutul hotărârii contestate rezultă că, de la inculpat a fost dispusă încasarea în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 84 lei, compuse din costul efectuării examinării medicale pentru stabilirea gradului de vătămare a leziunilor corporale.

În această ordine de idei, Colegiul penal menționează că, art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

Tot aici, Colegiul penal consideră necesar de a face trimitere la prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat.

Drept urmare celor invocate, se indică că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Astfel, se reține că expertiza medico-legală a fost ordonată de către organul de urmărire penală în vederea constatării gradului vătămarilor cauzate părții vătămate Cersacova El. în urma săvârșirii infracțiunii de către inculpatul Ciobanu Gr., fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În sensul dat, Colegiul penal constată faptul că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, prima instanță neîntemeiat a admis integral solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului și a dispus încasarea de la Ciobanu Gr. a sumei de 84 lei în contul statului, astfel, în virtutea considerentelor expuse supra, se impune soluția casării hotărârilor contestate și în partea respectivă.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Pruteanu Natalia în numele inculpatului Ciobanu Grigore, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017 și sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 22 decembrie 2016, în partea stabilirii pedepsei complementare și acțiunii civile, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre după cum urmează.

Ciobanu Grigore se consideră condamnat în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, echivalent a 4 000 (patru mii) lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Acțiunea civilă depusă de către procuror privind încasarea de la Ciobanu Grigore a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea examinării medicale pentru stabilirea gradului de vătămare a leziunilor corporale în sumă de 84 (opt zeci și patru) lei, în beneficiul statului, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 decembrie 2017.

Președinte
Judecătoria

Ghenadie Nicolaev
Constantin Alerguș
Vladimir Timofti
Nadejda Toma
Petru Moraru